

Psykologisk «hardførhet»: The Short Hardiness Scale

Bjørn Helge Johnsen

Institutt for samfunnspsykologi, Universitetet i Bergen

Jarle Eid

Sjøkrigsskolen og Universitetet i Bergen

Paul T. Bartone

National Defence University, Washington DC, USA

For bidrag til denne spalten, kontakt Ståle Pallesen (Staa.Pallesen@psysp.uib.no) eller Gro Mjeldheim Sandal (Gro.Sandal@psysp.uib.no). For fritt tilgjengelige tester og skalaer, se www.nasjonalskalaregister.no

«Hardiness», som på norsk kan oversettes med ord som hardførhet, robusthet eller psykologisk motstandskraft, er en lovende variabel med innflytelse på forholdet mellom belastninger og helsevariabler. Begrepet ble utviklet av Kobasa (1979), og har blitt ansett å være et uttrykk for relativt stabile personlighetsegenskaper. «Personality hardiness» består av dimensjonene involvering («commitment»), kontroll («control») og utfordring («challenge»). Dimensjonene er antatt å være sammenvevde holdninger som er virksomme i mestring av stressende hendelser. De bidrar til å gjøre potensielt belastende hendelser om til individuelle erfaringer som kan fremme vekst og læring (Maddi et al., 2002). I så måte kan «personality hardiness» også beskrives som en resiliensfaktor, altså en evne til å komme seg gjennom og vokse på livskriser (se Friborg & Hjemdal, 2004).

Kobasas (1979) originale test besto av 53 ledd hentet fra «California Life Goals Evaluation Schedule» (Hahn, 1966), «The Personality Research Form» (Jackson, 1974), «Locus of Control Scale» (Rotter, Seeman & Liverant, 1962) og «The Alienation Test» (Maddi, Kobasa & Hoover, 1979). Bartone (1995) konstruerte en versjon på 30 ledd kalt «The Dispositional Resilience Scale», basert på data fra en studie av amerikanske bussjåfører ($N = 787$). Senere videreutviklet han denne til en versjon på 15 ledd kalt «The Short Hardiness Scale». Skalaen hadde svært gode psykometriske egenskaper, og viste god reliabilitet og validitet i en rekke militære utvalg (se Bartone, 1995, 1993 for en oversikt over utviklingen av de to skalaene). For eksempel har dimensjonene vist Cronbachs alpha over .70 for alle dimensjonene, og test–retest reliabilitetskoeffisient på .52. Skalaen har vist god prediktiv validitet både med hensyn til helsevariabler og mestringsatferd i stressende situasjoner (Bartone, 2000). Inventoriet består av 15 påstander som vurderes på en 4 punkts Likert-skala.

Evaluering av norsk versjon

Deltakerne i studien besto av 64 mannlige og 7 kvinnelige kadetter ved Sjøkrigsskolen i Bergen. Gjennomsnittsalderen var 24.21 år (variasjonsbredde 19–41). Alle hadde gjennomført minimum ett års militærtjeneste, og gjennomgått vanlig seleksjon basert på fysisk og psykisk testing.

«Hardførhets»-skjemaet ble fylt ut ved oppstart på Sjøkrigsskolen og ni måneder ut i tjenesten. For å vurdere den prediktive validiteten ble karakteren på militært lederskap registrert. Karakteren var et resultat av konsensus mellom et panel av militære og sivile lærere ved Sjøkrigsskolen, basert på vurdering av kadettens militære lederskap, initiativ, tillit og evne til personalomsorg. Karakteren skåres fra 1.0 (svært godt) til 4.0 (dårlig). Deltakelse i studien var frivillig.

Reliabilitet

Cronbachs alpha for utfordringsdimensjonen var .83, for involvering .62 og for kontroll .51. Den varierende interne konsistens som ble funnet for de tre dimensjonene, er i samsvar med andre studier av norske utvalg (Bårholm & Davøen, 2001). Imidlertid står dette i konflikt med resultater fra sammenlignbare amerikanske utvalg (Bartone, 1995), noe som kan skyldes kulturelle forskjeller eller problemer med oversettelsen av enkelte ledd. Test-retest-reliabiliteten for alle dimensjonene samt totalskåren var akseptable. For utfordring viste 9 måneder test-retest koeffisienten $r = .67, p < .01$, for involvering $r = .31, p < .01$, for kontroll $r = .43, p < .01$ samt for sumskåren $r = .61, p < .01$.

En konfirmatorisk faktoranalyse ble gjennomført for å undersøke om skalaen passer med den antatte teoretiske modellen for «hardførhet». Modellen foreslått av Maddi et al. (1979) og Bartone (2000) antar en trefaktor-løsning. Videre slår Maddi et al. (2002) fast at dimensjonene er interkorrelerte. Resultatene viste en RMSEA index på .062. Hu og Bentler (1999) har foreslått at en index $< .06$ representerer et relativt godt samsvar mellom modell og data, noe som gir en moderat relativ tilpasning til data. Absolutt tilpasning var derimot svak ($\chi^2(88) = 121.2x, p < .01$), og en må derfor vise varsomhet med å trekke for sterke konklusjoner.

Validitet

Sammenhengen mellom «hardførhet» og militært lederskap ble målt som et ledd i validitetstesting. Grunnen til dette er samsvaret mellom dimensjonene i «hardiness», som vektlegger egenskaper som involvering, vekstorientering og arbeidsinnsats, og egenskapen i lederskapskarakteren som vektlegger initiativ, tillit og personalomsorg.

Resultatene viste en negativ korrelasjon for utfordringsdimensjonen ($r = -.39, p < .01$) og militært lederskap. Korrelasjonen mellom sumskåren for «hardførhet» og karakteren på militært lederskap var $-.26 (p < .05)$. De negative korrelasjonene indikerer at høy «hardførhets»-skåre er forbundet med bedre lederskapskarakter. Når «hardførhets»-målene benyttes som prediktorvariabler i en multippel regresjonsanalyse, er det kun utfordringsdimensjonen som bidrar signifikant. Den forklarer 18 % av variansen i lederskapskarakteren

Anvendelse

De fleste studiene på «personality hardiness» har knyttet personlighetsfaktoren opp mot tre forhold som omfatter psykiske og fysiske helsevariabler, subjektiv livskvalitet eller velvære («subjective well-being») og organisasjonspsykologiske faktorer. For eksempel har «hardførhet» blitt rapportert å være negativt forbundet med angstsymptomer (Maddi & Kobasa, 1984) og depresjon (Ghorbani, Watson & Morris, 2000). Maddi et al. (2002) rapporterte en sammenheng mellom «hardførhet» og kliniske skalaer på MMPI-2.

Scheier og Carver (1989) har antydnet en sammenheng mellom «hardførhet» og subjektiv livskvalitet, noe som senere er funnet i en metaundersøkelse. Effekten av 137 personlighetskonstruktors forhold til subjektiv velvære ble undersøkt av DeNeve og Cooper (1998). «Hardførhet» var her ett av ti konstrukter som var sterkest knyttet til subjektiv livskvalitet.

Det siste området som teorien er benyttet innenfor er organisasjonspsykologi. Atella (1999) beskriver hvordan en kan utvikle en «hardfør» organisasjon. Individuell «hardførhet» endres gjennom individuell måling og trening, mens organisasjonen utvikles gjennom konsultasjoner som påvirker kultur, klima, prosess og struktur. Dette kan gjøres ved påvirkning på beslutningstakere og grupper. I en norsk studie av militære enheter, fant man at operative team med høyere nivåer av

«psykologisk hardførhet» også viste sterkere samhold (Bartone et al., 2002). Også mer tradisjonelle organisasjonspsykologiske forhold har vært studert. For eksempel rapporterte Brit, Adler og Bartone (2001) øket involvering i meningsfullt arbeid for amerikanske soldater som var kjennetegnet av høy grad av «hardførhet». Soldatene var på oppdrag i Bosnia og viste også større utbytte av operasjonen etter hjemkomst.

Referanser

- Atella, M. D. (1999). Case studies in the development of organizational hardiness: From theory to practice. *Consulting Psychology Journal*, 51, 125–154.
- Bartone, P. (1993). *Development and validation of a short hardiness measure*. Originally presented at the Third Annual Convention of the American Psychological Society, Washington (June, 1991).
- Bartone, P. T. (1995, July). *A short hardiness scale*. Paper presented at the Annual Convention of the American Psychological Society, New York.
- Bartone, P. T. (2000). Hardiness as a resiliency factor for United States forces in the Gulf War. I J. M. Violanti, D. Paton, & C. Dunning (Eds.), *Posttraumatic stress intervention: Challenges, issues, and perspectives* (ss. 115–133). Springfield, IL: C. Thomas.
- Bartone, P. T., Johnsen, B. H., Eid, J., Brun, W., & Laberg, J. C. (2002). Factors influencing small unit cohesion in Norwegian Navy officer cadets. *Military Psychology*, 14, 1–22.
- Brit, T. W., Adler, A. B., & Bartone, P. T. (2000). Deriving benefits from stressful events: The role of engagement in meaningful work and hardiness. *Journal of Occupational Health Psychology*, 6, 53–63.
- Bårholm, B., & Davøen, E. (2001). *Ekstremtrening og gastrointestinale symptomer: Effekten av personlighetsmessige faktorer*. Rapportserie fra prosjekt «militærpsykologi og ledelse», no. 5.
- DeNeve, K. M., & Cooper, H. (1998). The happy personality: Traits and a meta-analysis of 137 personality subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 124, 197–229.
- Friborg, O., & Hjemdal, O. (2004) «Resil-ience» som mål på tilpasningsevne. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 41, 206–208.
- Ghorbani, N., Watson, P. J., & Morris, R. J. (2000). Personality, stress, and mental health: Evidence of relationships in a sample of Iranian managers. *Personality and Individual Differences*, 28, 647–657.
- Hahn, M. E. (1966). *California Life Goals Evaluation Schedule*. Palo Alto CA: Western Psychological Services.
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1–55.
- Jackson, D. N. (1974). *Personality research form manual*. Goshen, NY: Research Psychologist Press.
- Kobasa, S. C. (1979). Stressful life events, personality and health: An inquiry into hardiness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37, 1–11.
- Maddi, S. R., & Kobasa, S. C. (1984). *The hardy executive*. Hoewood, IL: Dow Jones-Irwin.
- Maddi, S. R., Kobasa, S. C., & Hoover, M. (1979). An alienation test. *Journal of Humanistic Psychology*, 19, 73–76.
- Maddi, S. R., Khoshaba, D. M., Persico, M., Lu, J. Harvey, R., & Bleecker, F. (2002). The personality construct of hardiness: Relationship with comprehensive tests of personality and psychopathology. *Journal of Research in Personality*, 36, 72–85.
- Rotter, J. B., Seeman, M., & Liverant, S. (1962). Internal vs external locus of control of reinforcement: A major variable in behavioral theory. I N. F. Washburn (Ed.), *Decisions values and groups*. London: Pergamon Press.

Scheier, M. F., & Carver, C. S. (1989). Dispositional optimism and physical well being: The influence of generalized outcome expectancies on health. Special issue: Personality and physical health. *Journal of Personality*, 55, 169–210.